

JAUME FUNES

NO SENSE EL MEU MÒBIL

UNA GUIA PER GESTIONAR L'EDUCACIÓ
EN L'UNIVERS DE LES PANTALLES

JAUME FUNES

NO SENSE

EL MEU MÒBIL

**UNA GUIA PER GESTIONAR L'EDUCACIÓ
EN L'UNIVERS DE LES PANTALLES**

Columna

PRIMERA EDICIÓ: JUNY DEL 2025

© JAUME FUNES, 2025

© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.

AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA

ISBN: 978-84-664-3391-4

DIPÒSIT LEGAL: B. 9.124-2025

FOTOCOMPOSICIÓ: GRUP62

IMPRÈS A CATALUNYA - *PRINTED IN CATALONIA*

www.columnaedicions.cat

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor. La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries. En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement. A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

Queden expressament prohibits l'ús o la reproducció d'aquest llibre o de qualsevol de les seves parts amb el propòsit d'entrenar o alimentar sistemes o tecnologies d'intel·ligència artificial.

Índex

I. L'educació en temps d'incertesa	17	
Els «desastres» dels mòbils i altres problemes	19	
Enmig de desconcerts, perplexitats i enganys	25	
Abans tot era millor	29	9
Respostes (o absència de respostes) que creen un nou problema	33	
Veure problemes o descobrir adolescents?	37	
 II. Educar personatges en línia que viuen en xarxa	 45	
Què fan, què hem de fer, entre pantalles	49	
<i>Alarmes analògiques sobre adolescents hiperconnectats</i>	49	
<i>Vuit universos actius (més la IA) sense resposta educativa</i>	54	
<i>Darrere les pantalles. La realitat oblidada</i>	70	

Nous i vells estímuls per al	
desenvolupament	75
<i>No és cert que s'espallin, però canvien</i>	75
<i>Ara, el repte és voler accedir al saber</i>	82
<i>Som en temps d'identitats editables</i>	
<i>i vides virtuals</i>	85
<i>Abans parlàvem per telèfon</i>	88
<i>Noves versions de vells problemes</i>	90
De l'univers adolescent a l'univers digital	93
<i>I internet es va fer adolescent</i>	93
<i>Quan els miralls parlen i pots</i>	
<i>sentir-te mirat</i>	97
<i>Donar fe de l'existència, fer un relat</i>	
<i>de la pròpia vida</i>	100
<i>Més que mai en companyia de...</i>	102
<i>Un món de noves influències</i>	106
<i>Una presència poc pacífica</i>	110
De les seves activitats a les nostres	
proposes d'educació digital	115
<i>Cercar comporta fer-se preguntes abans</i>	118
<i>No et fiïs mai de res que et digui ningú</i>	121
<i>Consells amb paraules joves</i>	126
Construir el benestar també en digital	133
<i>L'acompanyament digital</i>	139
<i>Planificar l'alfabetització digital</i>	141
<i>L'etern triple interrogant</i>	143
L'inevitable decàleg de consells	147

III. Debats que amaguen paranys

155

Adolescències lliures de mòbils	159
<i>Quan hagin madurat</i>	159
<i>Poder o no poder. Tot o res</i>	160
<i>La maduresa cau del cel</i>	162
Veure dependències i no descobrir com es provoquen	165
El caos digital i l'escola	171
<i>Cinc reptes enmig de la deshumanització</i>	171
<i>La dimensió digital dels conflictes adolescents</i>	174
<i>Tenir temps analògics</i>	175
<i>La didàctica del paper i llapis</i>	177
<i>Competents per viure en aquest món</i>	179
<i>Excuses per no ocupar-nos del que és important</i>	181
No puc viure sense el ChatGPT	185
<i>Una escola sense IA que educa per dominar la IA</i>	186
<i>Humans que pensen fent pensar una màquina que en sap més</i>	190
Els drets digitals de la infància	195

I

L'educació en temps d'incertesa

Els «desastres» dels mòbils i altres problemes

El juny del 2020, publicava el llibre *Estima'm... però vull saber-ne més*. Era el segon¹ *Estima'm* i naixia per suggerir com ordenar les formes d'ocupar-se educativament de les «noves» angoixes adultes envers els seus adolescents. A més, el llibre va arribar a les llibreries havent estat, com tots nosaltres, en quarantena, quan sentíem més el desconcert i la fragilitat.

19

Les reflexions del llibre tenien a veure amb les noves preocupacions (o els nous formats de velles preocupacions): com educar per fer petons i abraçades en temps de porno; com situar les relacions amb les drogues quan la *maria* era semi-legal i la llibertat tenia nom de cervesa; què fer quan el futur no serveix d'estímul i l'adolescència queda ancorada en sorres en què no arriben les ones; com ajudar els nois i noies adolescents que havien tingut infàncies danyades per la vida.

També vaig escriure un capítol sobre el món digital: «Educar personatges en línia, que viuen en

---

¹ El primer havia estat *Estima'm quan menys ho mereixi... perquè és quan més ho necessito* (Columna, 2018).

xarxa». Una realitat que em semblava un exemple paradigmàtic de com una nova complexitat social i educativa rebia una resposta adulta plena d'angoixes, una mirada a través del prisma del problema. Els desconcerts que tots teníem no conduïen a cercar com educar en una realitat diferent i canviant, sinó a veure, exclusivament, una allau de problemes i somiar una allau de controls. Escrivia aquell capítol pensant honestament que tan sols es tractava d'aplicar també a la realitat digital els criteris bàsics de l'educació en l'adolescència.

20

Els temps de pandèmia, però, van provocar el descobriment col·lectiu de les inseguretats vitals, i els interrogants i les inquietuds van conduir les meves preocupacions vitals cap a les reflexions sobre la salut mental.² Tractava d'aparcar un temps les meves implicacions adolescents habituals per construir i divulgar una forma sensata d'entendre la salut mental, lluny de les visions medicalitzades, les etiquetes diagnòstiques i els remeis que obliden el dret de les persones a ser escoltades.

El meu intent d'aparcar l'adolescència un temps va ser en va. De nou era obligat a escriure i parlar

---

2 *Quan la vida ens dol. Construir la salut mental i recuperar la felicitat* (Rosa dels Vents 2022).

sobre els adolescents, ara suposadament afligits de més trastorns mentals. Adults desconcertats també davant els malestars que genera la societat del malestar, projectant sobre els adolescents tot tipus de trastorns mentals. El cercle es va tancar culpant les «pantalles» de ser destructores de la salut mental i situant les seves vivències i relacions digitals en el territori de les addiccions.

Aviat acabaria esclatant la guerra dels «mòbils» a les escoles. Repetidament, en entrevistes i xerrades, havia de recordar i explicar el capítol que ja havia escrit al llibre, el 2020. Recordava les regles educatives adolescents aplicades al territori digital. Però, com que el món digital és acceleradament canviant i acaba ocupant cada vegada més part de la vida, a cada moment sorgia alguna nova realitat amb una nova o vella incidència educativa. Una de les més recents ha estat i segueix sent, per exemple, el que genèricament s'anomena «intelligència artificial» (que ja són múltiples i tenen versions per a tots els artefactes mòbils) o llenguatges generatius.

21

Arribats aquí, l'allau de problemes suposadament generats per les «pantalles» em va conduir a escriure un altre llibre,³ preocupat per com les

---

3 *El humanismo en tiempos digitales. Recuperar la condi-*

persones adultes oblidem que el problema no són els adolescents sinó l'oblit adult de com viure i ser persones en el món actual. Escrivia defensant el que em sembla una tesi capital: les tecnologies digitals no ens deshumanitzen, ja estem deshumanitzats. Del que es tracta és de recuperar les condicions bàsiques de tot humanisme (la condició humana i els seus condicionants) i construir-la, preservar-la en un món que ja no tornarà a ser analògic.

No és X, deia, qui genera l'odi. Ens odien, i la xarxa serveix per divulgar i amplificar l'odi. Fins i tot, el negoci és vendre fidelitats de grup basades en l'odi. No ens venen mentides. Hem assumit que no paga la pena pensar i dubtar, descobrir si és veritat. L'univers digital s'havia convertit en el magatzem i la representació de totes les nostres velles i noves pors. No podia deixar de repetir, pensant en els adolescents, que les complexitats digitals tornen a recordar-nos que hem de pensar en el jove que volem que sigui, en la persona que haurà d'arribar a ser, en la societat en què volem que visqui.

El debat educatiu, però, augmentava en decibels. La venda de receptes i mesures simples s'anava

---

ción humana cuando el mundo digital nos desconcierta
(Plataforma Editorial, 2024).

incrementant (quan estic en la redacció final, un nou moviment anomenat «Escoles off» vol que surtin de l'escola totes les pantalles). Així que vaig considerar que potser era útil revisar i publicar separadament el capítol del llibre citat («Educar personatges en línia, que viuen en xarxa»), amb noves incorporacions i matisos per posar-lo, provisionalment, al dia. Aquell vell capítol és, en bona part, aquest llibre.